

מה טובו אהלך יעקב

"וַיִּשְׁאָל בְּלֹעֵם אֶת עַזְיוֹן וַיֹּרֶא אֶת יִשְׂרָאֵל שָׁכֵן לִשְׁבָטָיו וְתָהִי עֲלֵיו רֹוח אֱלֹהִים. וַיֹּשֶׁא מִשְׁלָךְ וַיַּאֲבִיר ... מָה טֻבוֹ אַהֲלֵיךְ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנָתֶיךְ יִשְׂרָאֵל" (במדבר פרק כד, פסוקים ב, ח)¹

בבא בתרא דף ס עמוד א

משנה: לא יפתח אדם לחדר השותfineفتح כנגד פתח וחולון כנגד חולון. היה קטן - לא עשנו גדול, אחד - לא עשנו שניים וכוכו.²

גמרא: מהני מייל? אמר ר' יוחנן: אמר קרא: "וַיֹּשֶׁא בְּלֹעֵם אֶת עַזְיוֹן וַיֹּרֶא אֶת יִשְׂרָאֵל שָׁכֵן לִשְׁבָטָיו". מה ראה? ראה שאין פתחי אהליים מכונין זה להה. אמר: ראיין הללו שתשרה עליהם שכינה.³

סנהדרין דף קה עמוד ב

אמר רבי יוחנן: מברכתו של אותו רשות אתה למד מה היה בלבו. ביקש לומר שלא יהו להם בתיהם נסיות ובתי מדရשות - "מה טובו אהליך יעקב". לא תשרה שכינה עליהם - "וַיִּשְׁכַּנּוּ אֶת יִשְׂרָאֵל". לא תהא מלכوتן נמשכת - "כְּנָחָלִים נְטוּיו".⁴ לא יהיה להם זיתים וכרמים - "כְּגָנוֹת עַל נְהָרָה". לא יהיה ריחן נודף - "כְּאַהֲלִים נְטַע הָה". לא יהיו להם מלכים בעלי קומה - "כְּאַרְזִים עַל מַיִם", לא יהיה להם מלך בן מלך - "יִזְלָ מַיִם מַדְלִיו".⁵

אמר רבי אבא בר חננא: قولם חזון לקללה, חזון מבתי נסיות ומבתי מדရשות. שנאמר: "זיהפוּ ה' אלְהִיךְ לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלְהִיךְ" (דברים כג) - קללה ולא קללות.⁵

שבת שלום

מחلكי המים

¹ שלושה נomics נושא בלאם עד שבלק מגיע למסקונה ששוב לא תצמיח ממנה תועלות ושולח אותו לארצו. זה הנואם השלישי והאחרון, אשר ממשיק שם בפסוקי מים צלולים ומתקיים: "כְּנָחָלִים נְטוּיִים בְּגָנוֹת עַל נְהָרָה פְּאַרְזִים עַל מַיִם: יִזְלָ מַיִם מַדְלִיו וַיַּרְאֻוּ בְּמַיִם רְבִים וכוכו". מעט ממים אלה נשתדל לחלק.

² ובהמשך המשנה שם (בבא בתרא פרק ג' משנה ז): "אבל פותחה הוא לרשות הרבים פתח כנגד פתח וחולון כנגד חולון. היה קטן - עשווה אותו גדול. אחד - עשווה אותו שוניים". משמע שיש הבדל בין פתיחת חלון לחצר ובין פתיחת חלון לרשות הרבים. בחצר השותפים אין ראותן יכול לפתוח חלון או להגדיל חלון קיים, אם הוא ממול חלון קיים של שמעון. שמעון יכול לטעון להיזק ראייה. ברשות הרבים, חובתו של שמעון היא "להצניע עצמו" ולא להתנהג כאילו הוא בבתו הפרטי.

³ מפרש רב"ם בוגמורא שם: "וַיֹּרֶא אֶת יִשְׂרָאֵל שָׁכֵן - ראה הארץ שוכנים ולפיכך אמר מה טובו אהליך וגוי, שאין פתיחי אהליים מכונין". וכבר הובאו הדברים ע"י סבו של הרשב"ם, רשי, בפירושו לפוסוק בפרשנתנו. אבל אפשר לשאל אם השיטה הציבורי בין אוהלי בני ישראל היה בגדר חצר השותפים (לא כמו בציור) או רשות הרבים (בדומה בציור). ראה העורה קודמת. מה דעתך?

⁴ בלאם ביקש לומר: לא תהא מלכوتן נמשכת, אבל יצא לו: "כְּנָחָלִים נְטוּיִים". כך יש לקרוא את כל המשך הנمراك: ביקש לומר: ...

⁵ שכל הקלוות שחח בלאם לקלל את ישראל נהפכו אמנים ברגע שהוזיאן מפי לברכות, אבל ברגע שחחתו ישראל חזון להיות קללות. חזון מאתה: "שלא יהו להם בתיהם נסיות וbatis מדရשות", שמרגע שהפכה לברכת: "מה טובו אהליך יעקב" - שוב לא פסקה. ורק אנחנו נהגים, ברוב הסידורים, להתחיל את תפילה השחר. ראה בוגמורא ברכות יב ע"ב שחחו אף אילו קבוע את הפרשה שלנו, את הנואם השלישי של בלאם, בתוך קריית שמע!